

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРІВ В КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Сучасний стан ЖКГ України характеризується багатьма спеціалістами, як аварійний. Це свідчить про необхідність здійснення термінових заходів щодо вирішення проблем цієї сфери. Серед багатьох варіантів виходу галузі з кризи, ми вважаємо найбільш прийнятним, в сучасних умовах, є залучення у сферу приватних структур. Приватний бізнес залучити просто необхідно, оскільки тільки за умов активної його участі можливе майбутнє цієї галузі в нашій державі. Лише формування конкурентного ринкового середовища приватних компаній здійснюючих управління, може створити принципово іншу ситуацію натомість тієї кризової, яка існує сьогодні.

Але цьому, як здавалося б природному, в світлі реформ, що проводяться, наміру, на сучасному етапі перешкоджає дуже важлива проблема –законодавча.

Суттєвий інтерес в дослідженні даної теми, мали роботи таких теоретиків та практиків як: Велісов В.М., який розглянув політико-правовий аспект партнерства держави та приватних підприємств, Варнавський В.Г. роботи якого, серед інших, присвячені процесам інституційної адаптації державно-приватного партнерства до умов реальної економіки, проблеми законодавчого забезпечення такого партнерства розглянуті Зеленіним Д. Е. Підготовленість вище означених процесів в законодавчому плані в житлово-комунальному комплексі розглядає Дежкін Н. А. Разом з цим, вивчення цих робіт показало, що мають місце немало дискусійних питань, які відображають недостатній ступень опрацювання цієї проблеми.

Суть проблеми полягає в недостатньому опрацюванні сучасних нормативних актів, які б регулювали діяльність приватних компаній у сфері ЖКГ. Ця обставина сильно стримує прихід приватного капіталу у цю сферу, в якій дієвість законів та гарантії стабільності від держави є вкрай важливими, в

наслідок великого терміну окупності проектів. Якщо влада активно візьметься за розробку необхідної нормативно-правової бази, це стане дуже суттєвим чинником який прискорить завершення реформи комплексу.

Метою статті є аналіз законодавчого забезпечення державно-приватного партнерства в Україні на сучасному етапі, визначення проблем, які існують з цього питання, чинників під впливом яких вони формуються, а також запропонувати можливі шляхи їх подолання.

Для визначення причин недостатньої дієвості законодавчої бази, у контексті залучення приватних структур у галузь ЖКГ, і розуміння напрямків її подальшого розвитку проаналізуємо вже діюче законодавство.

Більшість нормативно-правових актів присвячена вирішенню поточних проблем галузі, а саме вирішенню питань регулювання тарифів, соціальному захисту населення, і це добре, але в той же час, питання пов'язані зі змінами в галузі концептуального характеру присвячена не значна кількість правових актів. Так, наприклад, у діючому законодавстві не чітко визначена компетенція усіх суб'єктів у сфері ЖКГ, не сформульовані пріоритетні напрямки державної політики та завдання щодо її реалізації. Це, в свою чергу, не дозволяє сповна реалізувати завдання щодо реформування галузі.

Сьогодні не можливо забезпечити ефективне регулювання процесів реформування підприємств ЖКГ з боку держави в наслідок існуючого не чіткого розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. Має місце суперечність положень чинних законодавчих актів з Конституцією України стосовно суб'єктів права комунальної власності.

Маємо констатувати, що в українському законодавстві питання комунальної власності відбиті непослідовно і суперечать одне одному. Насамперед це стосується Закону України "Про власність", який потребує оновлення за рахунок внесення змін та доповнень. Не розробленими досі залишаються базові закони по підгалузях ЖКГ та ряд нормативно-правових актів, пакет змін до чинних законодавчих актів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємств

галузі. Вище зазначене свідчить про те, що фактично законодавча база, яка б сприяла залученню інвестицій у галузь лише починає формуватися.

Певним підсумком діяльності центральних органів виконавчої влади у створенні нормативно-правової бази реформування ЖКГ є Державна програма реформування та розвитку житлово-комунального господарства на період до 2010 року. На першому етапі програмою передбачалося завершити розробку першочергових нормативно-правових актів у сфері ЖКГ, які сприяли проведенню у неї визначених перетворень. Але, разом з цим слід відмітити, що джерела фінансування, які позиціонуються в програмі, як ті за рахунок яких мають здійснитися необхідні перетворення в галузі, сформульовані без врахування можливостей як місцевих бюджетів, так і реального фінансового стану підприємств. На нашу думку вкрай сумнівним є практична реалізація положень Програми внаслідок невизначеності джерел фінансування, відсутність ефективних власників і брак повноцінних ринкових відносин у галузі.

Як наслідок недостатньої законодавчо-правової забезпеченості процесів реформування галузі, її розвиток на сьогодні, ще не можна вважати результативним. Варто наголосити, що подальша розробка нормативно-законодавчих актів повинна бути спрямована на гармонізацію інтересів споживачів житлово-комунальних послуг, приватизованих підприємств і організацій та держави; на формування умов подальшого розвитку житлово-комунального комплексу у майбутньому, які б дозволили забезпечити контроль з боку держави і суспільства за розвитком ре структурованих підприємств [1,65, с.151].

В 2004 році Верховна рада України прийняла дуже важливий закон «Про житлово-комунальні послуги», в якому зазначено, що тарифи на житлово-комунальні послуги встановлюються органами місцевого самоврядування на рівні економічно обґрунтованих. У разі встановлення тарифів на ЖКП нижче за рівень економічно обґрунтованих цей орган має передбачити дотацію на покриття різниці між установленими тарифами та їхнім фактичним розміром.

На жаль, сьогодні цей закон не виконується, і ніхто підприємства комплексу різниці в тарифах не відшкодовує.

Ще одне протиріччя законодавства полягає в тому, що доходи і витрати бюджетів всіх рівнів визначаються Бюджетним кодексом України 2001 року, разом з цим витрати місцевих бюджетів (додаткові позиції, пов'язані з покриттям різниці між установленими тарифами та їх фактичним розміром) визначаються Законом України «Про житлово-комунальні послуги» прийнятим у 2004 році. Проте зміни до Бюджетного кодексу України, з метою визначення джерел доходів місцевих бюджетів, які дали б змогу їм реалізувати вищезазначені повноваження, після прийняття Закону України «Про житлово-комунальні послуги» так і не були здійснені.

Сьогодні немає ефективних методики ціноутворення у сфері комунальних послуг, а головне — механізму дієвого контролю за цінами. Вона повинна базуватися на ліквідації вказаних вище і нижче зловживань і вад у сфері виробництва й оплати комунальних послуг, обмеження рентабельності комунальних підприємств, врахуванні світової практики в ціноутворенні з коригуванням за фактичним рівнем вартості вітчизняних трудових, енергетичних і матеріальних ресурсів, які є складниками у ціні на послуги ЖКГ. У собівартість комунальних тарифів не повинні включатися затрати, пов'язані з безгосподарністю комунальних підприємств, збільшенням штатів, надвисокими зарплатами, розкішними персональними автомобілями, офісами, тощо. Ці обмеження чітко виписано в Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств». Їх потрібно перенести і на формування тарифів ЖКГ [2, 75, с.3].

Триває підготовка Міністерство будівництва архітектури та житлово-комунального господарства проекту Закону про державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства. Підготовлені до розгляду ряд проектів постанов уряду, щодо передачі в оренду та концесію об'єктів тепло- водопостачання та водовідведення. Затверджені правила постачання та користування тепловою

енергією, права надання послуг з управління будинком, порядків формування тарифів на послуги тепло- водопостачання та водовідведення. Проте, ці пропозиції Верховною Радою не були прийняті. А це дозволило б розширити можливості залучення інвестицій у галузь. Суттєвою перешкодою реальної дії законів, що приймаються є різновекторність, в деяких питаннях, інтересів держави та приватних підприємств. Дуже чітко це просліджується в процесах формування тарифів на послуги комплексу, де скажімо, держава має намір здійснити жорсткий контроль по підвищенню тарифів, оскільки несе тягар соціальних зобов'язань, приватні ж структури зацікавлені в обмеженні адміністративного впливу при формуванні цін на послуги ЖКГ. Вирішення цього протиріччя стає однією з складніших задач в подальших позитивних змінах в галузі.

Питання податкового законодавства, серед проблем законодавчого регулювання житлово-комунального господарства займають особливе місце. На сьогодні податкова система майже ні як не враховує специфіку соціально-економічних умов в яких працюють підприємства галузі. Так, наприклад, цілий ряд категорій наших громадян мають право на отримання різного роду пільг при оплаті послуг комплексу, які мають бути профінансовані за рахунок коштів як місцевих так і централізованого бюджетів. Фактично ж, можемо спостерігати ситуацію при якій пільги не компенсуються в необхідному обсязі, в наслідок обмеженості останніх. Всі ці обставини погіршують і без того практично кризовий фінансовий стан підприємств ЖКГ. Це свою чергу разом з певними іншими чинниками призводить до підвищення ризиків вкладання коштів в підприємства галузі приватним капіталом.

Отже, можемо зробити висновок, що існуючий стан підприємств ЖКГ робить дуже складним процес залучення приватного капіталу та стримує запровадження нових форм управління галуззю. Суттєву роль в розширенні партнерства приватного та суспільного секторів в ЖКГ належить подальшому удосконаленню існуючої нормативно - законодавчої бази, крім того необхідно розробити та апробувати цілий ряд інших нормативних актів, які б

стимулювали активну взаємодію держави та підприємництва в зазначеній сфері. Відбуватися цей процес повинен безумовно за рахунок, як позитивного так і негативного досвіду такого партнерства. В підсумку повинна сформуватися цілісна концепція державно-приватного партнерства в ЖКГ.

Література.

- 1.Евенко Н. Запорожець Г. Реформування житлово-комунального господарства: проблеми і напрямки. // Вісник Тернопільської академії народного господарства, - №2, - 2005, с. 151.
2. См.: [http:// www personal- plus. net /220/ 2041. html](http://www.personal-plus.net/220/2041.html).

Анотація.

У статті проведений аналіз законодавчого забезпечення державно-приватного партнерства в житлово-комунальному господарстві України на сучасному етапі, визначені проблеми, які існують з цього питання та чинники під впливом яких вони формуються.

В статье проведен анализ законодательного обеспечения государственно-частного партнёрства в жилищно-коммунальном хозяйстве Украины на современном этапе, определены проблемы, которые существуют в этом вопросе и факторы под влиянием которых они формируются.

